

2015-2016

Β'ΤΑΞΗ
ΓΕΛ
ΣΧΗΜΑΤΑΡΙΟΥ

ΑΘΗΝΑ: Η ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΜΑΣ

ΠΡΟΤΖΕΚΤ Β'ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΧΗΜΑΤΑΡΙΟΥ
ΕΤΟΣ: 2015-2016 |

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:	3
ΑΚΡΟΠΟΛΗ	6
Ωδείο του Ηρώδου του Αττικού.....	7
Προπύλαια:.....	8
ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ	13
Καλλιμάμαρο, Ολυμπείο, Πύλη του Αδριανού.....	14
ΖΑΠΠΕΙΟ	15
ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ	17
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ	18
ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΘΗΝΑ	21
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	27
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ	30
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ	37

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ...

Η **αρχαία Αθήνα** (Αθήναι στην Αττική διάλεκτο) ήταν πόλη-κράτος της αρχαίας Ελλάδας και μία από τις σημαντικότερες πόλεις του αρχαίου κόσμου γενικότερα. Τα όρια της περιλάμβαναν το μεγαλύτερο τμήμα της σημερινής Αττικής. Οι Αθηναίοι πέρα από την Αττική κυριαρχούσαν μέσω του ισχυρού τους στόλου σε έναν μεγάλο αριθμό ιωνικών αποικιών στα νησιά του Αιγαίου και στα παράλια της Μικράς Ασίας. Η Αττική άλλωστε αποτελούσε και την μητρόπολη των περισσότερων ιωνικών αποικιών. Οι Αθηναίοι συνόρευαν βόρεια με τους Βοιωτούς και δυτικά με τους Μεγαρείς, με τους οποίους βρίσκονταν συχνά σε σύγκρουση. Η αρχαία Αθήνα πρωταγωνίστησε στους Περσικούς πολέμους, ηγήθηκε της συμμαχίας της Δήλου, καθώς και της μιας από τις δύο συμμαχίες οι οποίες συγκρούστηκαν κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο.

❖ Το πολίτευμα της αρχαίας Αθήνας

Το πολίτευμα της βασιλείας (Βασιλείς της Αρχαίας Αθήνας) φαίνεται να εξασθένησε στην Αθήνα περίπου την εποχή της καθόδου των Δωριέων (1100 π.Χ.). Το πολίτευμα που επικράτησε στην Αθήνα για τους επόμενους αιώνες με εκλεγμένους Επώνυμους άρχοντες ήταν αριστοκρατία η οποία κατέρρευσε μετά την επιβολή τυραννίας από τον Πεισίστρατο το 560 π.Χ.. Μετά την πτώση της Τυραννίας το 510 π.Χ. ο Κλεισθένης προχώρησε σε πολύ σημαντικές μεταρρυθμίσεις μετατρέποντας το πολίτευμα της Αθήνας σε δημοκρατία. Η εξουσία πέρασε στην εκκλησία του δήμου και όλοι οι Αθηναίοι πολίτες

ανεξαρτήτως τάξης και εισοδήματος είχαν δικαίωμα συμμετοχής στα κοινά και στην λήψη αποφάσεων. Ο Κλεισθένης καθιέρωσε επίσης και τον θεσμό του οστρακισμού. Η Αθηναϊκή δημοκρατία ενισχύθηκε ακόμα περισσότερο τα επόμενα χρόνια, κυρίως όμως από τις μεταρρυθμίσεις του Περικλή. ο Περικλής προχώρησε σε ακόμα πιο ριζοσπαστικούς νόμους, ενισχύοντας περισσότερο τον θεσμό της δημοκρατίας.^{[19].}^[20] Από την Αθηναϊκή δημοκρατία, εξαιρούνταν σε όλες τις φάσεις της, οι δούλοι και οι γυναίκες.

❖ Πολιτισμός

Η Σχολή των Αθηνών. Έργο του Ραφαήλ

Σε καμία άλλη πόλη της αρχαίας Ελλάδας δεν αναπτύχθηκαν τόσο πολύ οι τέχνες και τα γράμματα όσο στην αρχαία Αθήνα καθώς εκεί αναπτύχθηκαν οι κατάλληλες συνθήκες για να υπάρξει αυτό το αξιοθαύμαστο πολιτιστικό δημιούργημα. Οι λόγοι που αυτό συνέβη ιδιαίτερα στην Αθήνα ήταν η ύπαρξη δημοκρατικού πολιτεύματος, η μεγάλη εισροή πλούτου στην πόλη, αλλά και η έντονη συναναστροφή και ανταλλαγή ιδεών με ξένους λαούς και πολιτισμούς μέσω του ιδιαίτερα ανεπτυγμένου Αθηναϊκού εμπορίου. Το μεγαλύτερο μέρος του πολιτιστικού δημιουργήματος της αρχαίας Ελλάδας οφείλεται στην Αθήνα. Εκεί δημιουργήθηκε το θέατρο, πρωτοεφαρμόστηκε το δημοκρατικό πολίτευμα, αναπτύχθηκε η φιλοσοφία, η ιστοριογραφία, η ρητορική, η γλυπτική, η αρχιτεκτονική κ.α. Από την Αθήνα ήταν μερικές από τις μεγαλύτερες προσωπικότητες των γραμμάτων και των τεχνών της αρχαιότητας, όπως οι Δραματικοί ποιητές^[21] Αισχύλος, Σοφοκλής, Ευριπίδης και Αριστοφάνης, οι φιλόσοφοι Σωκράτης και Πλάτωνας, οι ιστορικοί Θουκυδίδης και Ξενοφώντας, οι ρήτορες Λυσίας, Ισοκράτης και Δημοσθένης ο γλύπτης Φειδίας κ.α. Επίσης οι φιλόσοφοι Αριστοτέλης, Αναξαγόρας, Επίκουρος και Ζήνων έζησαν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους στην Αθήνα. Στην Αθήνα λειτούργησαν και οι μεγάλες φιλοσοφικές σχολές της αρχαιότητας, όπως η Ακαδημία Πλάτωνος και το Λύκειο του Αριστοτέλη και αργότερα η σχολή των Επικούρειων φιλοσόφων και των Στωικών.

❖ Λατρευτικοί χώροι της αρχαίας Αθήνας

Ο ναός του Ποσειδώνα στο Σούνιο

Στον χώρο της Αττικής υπήρχαν μερικοί από τους σημαντικότερους λατρευτικούς χώρους της αρχαίας Ελλάδας. Ο σημαντικότερος λατρευτικός χώρος ήταν η Ακρόπολη στον οποίο λατρευόταν η θεά Αθηνά. Η ακρόπολη ήταν ο σημαντικότερος λατρευτικός χώρος της θεάς Αθηνάς στην αρχαία Ελλάδα. Μετά την αποχώρηση των Περσών το 479 π.Χ. ανοικοδομήθηκαν στην Ακρόπολη εντυπωσιακά μνημεία κάτω από την επίβλεψη των σημαντικότερων αρχιτεκτόνων και γλυπτών της αρχαιότητας όπως του Φειδία, του Ικτίνου, του Καλλικράτη κ.α.

Πολύ σημαντικός λατρευτικός χώρος ήταν το Σούνιο, αφιερωμένος στον θεό Ποσειδώνα. Στο Σούνιο υπήρχε σημαντικός ναός αφιερωμένος στον Ποσειδώνα που σώζεται μέχρι σήμερα. Στην Ελευσίνα λατρευόταν η θεά Δήμητρα και η περιοχή ήταν από τους σημαντικότερους λατρευτικούς χώρους στην αρχαία Αθήνα. Εκεί διεξάγονταν κάθε χρόνο τα Ελευσίνια Μυστήρια σημαντική γιορτή προς τιμήν της θεάς Δήμητρας^[31].

Στην ανατολική Αττική υπήρχαν άλλοι τρεις σημαντικοί λατρευτικοί χώροι. Η Βραυρώνα στην περιοχή του αρχαίου Αθηναϊκού δήμου της Αραφήνος, που ήταν λατρευτικός χώρος της Άρτεμης, ο Ραμνούντας, στην περιοχή του αρχαίου Αθηναϊκού δήμου του Μαραθώνα, όπου λατρευόταν η θεά Νέμεση και το Αμφιαράειο στα σύνορα με την Βοιωτία, σημαντικό μαντείο αφιερωμένο τον μυθικό ήρωα Αμφιάραο.

ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Νότια Κλιτύς της Ακρόπολης (1)

Ακρόπολη: Ο Ιερός Βράχος Των Αθηναίων (2)

Βόρεια Κλιτύς Ακρόπολης - Περίπατος (3)

Ανατολική Κλιτύς Ακρόπολης (4)
Μνημείο Λυσικράτη (5)

Νότια Κλιτύς της Ακρόπολης

Υπήρξε το πνευματικό κέντρο της αρχαίας Αθήνας. Το πρώτο πανελλήνιο αλλά και παγκόσμιο πρότυπο για την πολεοδομική σύνθεση σε ενιαία συγκροτήματα χώρων τέχνης και εκδηλώσεων.

Θέατρο Διονύσου: Το λίκνο της τραγικής ποίησης, το πρώτο θέατρο του δυτικού κόσμου που δημιουργείται μέσα στο ιερό τέμενος του Διονύσου. Περί το 540 π.Χ. κτίζεται ο αρχαϊκός ναός που φιλοξενεί το ξόανο του θεού. Τον 4ο αι. π.Χ. υψώνεται ο κλασικός ναός του Διονύσου και φιλοτεχνείται το χρυσελεφάντινο άγαλμα του από τον Αλκαμένη.

Στο τέλος του 6ου αι. π.Χ. διαμορφώνεται το θέατρο γύρω από την πρωταρχική κυκλική ορχήστρα που προϋπήρχε και διακρίνεται (ελάχιστα σήμερα) ανάμεσα στα ερείπια της σκηνής. Στο θέατρο αυτό πρωτοπαρουσιάστηκαν έργα του Αισχύλου, του Σοφοκλή, του Ευριπίδη και του Αριστοφάνη που ακόμη εμπνέουν τον κόσμο.

Το 333 π.Χ. ο πολιτικός και ρήτορας Λυκούργος κτίζει τις πέτρινες κερκίδες. Το θέατρο έχει χωρητικότητα 17.000 θεατών και όταν γέμιζε ο περίγυρος

μπορούσε να χωρέσει μέχρι 30.000 θεατές. Ο αρχαίος Περίπατος χώριζε το θέατρο σε δύο μέρη ("θέατρον" και "επιθέατρο"). Στην εποχή του Νέρωνα (67 μ.Χ.) σκηνή και ορχήστρα παίρνουν τη ρωμαϊκή μορφή που διατηρείται ως σήμερα. Τον 3ο αι. μ.Χ. κτίζεται το "λογείον" ("βήμα του Φαίδρου").

Ανατολικά του Διονυσιακού θεάτρου υπήρχε το περίφημο **Ωδείο Περικλέους**, σε ερειπιώδη κατάσταση σήμερα. Κτίστηκε τον 5ο αι. π.Χ. με τους ιστούς των

περσικών πλοίων (λάφυρα από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, το 480 π.Χ.) και χρησίμευε για τις μουσικές ακροάσεις των Αθηναίων. Σύμφωνα με τον Βιτρούβιο, το Ωδείο κάηκε στον πόλεμο με τον Μιθριδάτη (κατά την εισβολή του Ρωμαίου στρατηγού Σύλλα, 86 π.Χ.) και μετά ανοικοδομήθηκε από τον βασιλέα της Καππαδοκίας, Αριοβαρζάνη.

Επάνω από το θέατρο δέσποζε το **Χορηγικό Μνημείο του Θρασύλλου** (319 π.Χ.).

Στα χριστιανικά χρόνια μετατρέπεται σε εκκλησία της Παναγίας της Χρυσοσπηλιώτισσας. Ψηλότερα του μνημείου σώζονται δύο κορινθιακοί κίονες-βάσεις χορηγικών τριπόδων των ρωμαϊκών χρόνων.

Δυτικά του θεάτρου βρίσκονται τα απομεινάρια του αρχαίου **Ασκληπιείου**. Το ιερό του θεού της ιατρικής, του Ασκληπιού, ιδρύθηκε το 420 π.Χ. Λειτουργήσε ως ιερό, ιατρείο-θεραπευτήριο και σχολή ιατρικής.

Μεταξύ Ασκληπιείου και Ηρωδείου υπήρχαν και άλλα, ερειπωμένα σήμερα μνημεία, όπως ο **τάφος του Ιππολύτου**, η **αρχαϊκή κρήνη** και τα ιερά της **Γης Κουροτρόφου**, της **Δήμητρας-Χλόης** και της **Πανδήμου Αφροδίτης**.

Ακριβώς κάτω από το Ασκληπιείο και τον Περίπατο σώζονται κατάλοιπα της **Στοάς του Ευμένους**, που λειτουργήσε για την εξυπηρέτηση των θεατών του Διονυσιακού Θεάτρου και αργότερα του Ωδείου. Το μεγάλο μήκος διώροφο κτίριο οικοδομήθηκε με δωρεά του βασιλέα της Περγάμου Ευμένη Β' (197-160 π.Χ.).

Ωδείο του Ηρώδου του Αττικού:

Βρίσκεται δίπλα στη Στοά του Ευμένους και μολονότι κτίζεται περίπου τέσσερις αιώνες αργότερα, στα 160/1 μ.Χ. από τον Ηρώδη τον Αττικού στη μνήμη της συζύγου του Ρηγίλλης, δένει αρμονικά με τη Στοά. Ήταν μνημειώδες και πολυτελέστατο και καλυπτόταν με στέγη από ξύλο κέδρου. Πυρπολήθηκε από τους Ερούλους το 267 μ.Χ. Κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας, ενσωματώθηκε μαζί με τη Στοά του Ευμένους στο τείχος του Χασεκή (1778) και

αποτέλεσε τον απόρθητο Σερπεντζέ. Το Ωδείο, χωρητικότητας 5.000 θεατών, φιλοξενεί σήμερα μουσικές και θεατρικές παραστάσεις.

Προπύλαια:

Η επιβλητική είσοδος, κτισμένη μεταξύ 437-432 π.Χ. σε σχέδια του αρχιτέκτονα Μνησικλή, πάνω σε αρχαιότερα πρόπυλα, αποτελεί ένα από τα αριστουργήματα της κλασικής αρχιτεκτονικής. Ο Μνησικλής έδωσε στην είσοδο μεγαλοπρέπεια ανάλογη με αυτή των ναών και των ιερών που βρίσκονταν πάνω στον Ιερό Βράχο.

Περιλαμβάνουν έναν κεντρικό χώρο και δύο πτέρυγες. Η βόρεια πτέρυγα ονομαζόταν Πινακοθήκη γιατί είχε χρησιμοποιηθεί για την έκθεση έργων ζωγραφικής. Ο δωρικός ρυθμός επικρατεί στους εξωτερικούς κίονες -ανατολικά και δυτικά- ενώ, εσωτερικά η είσοδος πλαισιώνεται με δύο ψηλές ιωνικές κιονοστοιχίες. Ο ευφυής συνδυασμός δωρικού και ιωνικού ρυθμού από τον Μνησικλή προκαλεί ανάταση και υψηλή αισθητική συγκίνηση στους εισερχόμενους.

Τον 12ο αι. τα Προπύλαια γίνονται κατοικία του Μητροπολίτη Μιχαήλ Χωνιάτη. Κατά τη Φραγκοκρατία, αποκτούν όροφο και λειτουργούν ως ανάκτορο των φράγκων ηγεμόνων. Ο ψηλός φράγκικος πύργος που κτίστηκε για επιτήρηση κατεδαφίστηκε το 1874.

Ναός Αθηνάς Νίκης: Μικρός, κομψός ιωνικός, αμφιπρόστυλος ναός που κτίζει ο αρχιτέκτων Καλλικράτης γύρω στα 426-421 π.Χ., πάνω σε πύργο του μυκηναϊκού τείχους. Είναι αφιερωμένος στην πολιούχο θεά Αθηνά και συνάμα στην προϊστορική θεά Νίκη, προστάτιδα της εισόδου. Το 1686 είχε κατεδαφιστεί από τους Οθωμανούς εν όψει της αναμενόμενης ενετικής επίθεσης και συναρμολογήθηκε μετά το 1835. Η καλύτερη θέαση του ναού είναι από τα Προπύλαια.

Ιερό Βραυρωνίας Αρτέμιδος: Βρισκόταν νοτιανατολικά των Προπυλαίων, σχημάτιζε στοά σε σχήμα Π με δέκα δωρικούς κίονες. Εδώ λατρευόταν η θεά Άρτεμις. Πρόκειται για λατρεία εισηγμένη από τη Βραυρώνα, τόπο καταγωγής του Πεισίστρατου, στα μέσα του 6ου αι. π.Χ. Σήμερα σώζονται ίχνη των θεμελίων.

Χαλκοθήκη: Ανατολικά του Ιερού της Βραυρωνίας Αρτέμιδος σώζονται τα θεμέλια ενός επιμήκους κτιρίου του 5ου αι. π.Χ., που πιστεύεται ότι ήταν η Χαλκοθήκη και χρησίμευε για τη φύλαξη κυρίως μεταλλικών πολυτίμων αφιερωμάτων.

Ερέχθειο: Δεσπόζει στη βόρεια πλευρά του Ιερού Βράχου. Ναός περίτεχνος, πολυσήμαντος και πολυσύνθετος στην κατασκευή του. Η ανέγερση του ιωνικού αυτού ναού ξεκινά γύρω στα 421 π.Χ.

Ο μυθικός βασιλιάς Ερεχθέας, που έδωσε το όνομά του στον ναό, ταυτίστηκε με τον χθόνιο δαίμονα Εριχθόνιο και αργότερα με τον Ποσειδώνα. Πρωταγωνιστικό ρόλο ανάμεσα στις άλλες θεότητες του Ερεχθείου έπαιξαν η Αθηνά και ο Ποσειδώνας. Στον ίδιο χώρο λατρεύτηκαν ο Ήφαιστος, πατέρας του Εριχθονίου και ο Βούτις, αδελφός του Ερεχθέα, χθόνιες θεότητες.

Εδώ βρίσκονταν και τα σημάδια των θεών, το φρεατόσχημο άνοιγμα με το θαλασσινό νερό που πρόσφερε ο Ποσειδώνας και το άνοιγμα που προκάλεσε η τρίαινα του θεού στην οροφή της βόρειας στοάς. Στο Ερέχθειο φυλασσόταν το αρχαίο ξόανο της Αθηνάς, ενώ η ιερή ελιά της βρισκόταν στη δυτική πλευρά.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η βόρεια στοά με τη μεγαλειώδη πύλη και γενικά με τον απaráμιλλο ιωνικό διάκοσμο, από τη βάση των κίωνων ως την οροφή. Στην ανατολική πλευρά υπάρχει μια επιβλητική σειρά έξι ιωνικών κίωνων και αέτωμα.

Στη νότια πλευρά του ναού βρίσκεται η πρόσταση των Κορών (τα πρωτότυπα βρίσκονται στο Μουσείο Ακρόπολης). Οι έξι Κόρες που στηρίζουν τον θριγκό αποτελούν αιώνιο σύμβολο της γυναικείας αισθητικής τελειότητας και θυμίζουν πομπή τελετουργική. Όλες τους έχουν την περίσσια χάρη και την αιθέρια λυρικότητα της γλυπτικής του "πλούσιου ρυθμού" του τελευταίου τέταρτου του 5ου αι. π.Χ. Τις Κόρες αυτές του Ερεχθείου αργότερα τις ονόμασαν "Καρυάτιδες". Επικρατεί η άποψη ότι οι Κόρες ταυτίστηκαν με τις νεαρές Καρυάτιδες, που χόρευαν με καλάθια στο κεφάλι σε τελετουργίες προς τιμήν της Καρυάτιδος Αρτέμιδος.

Μάλλον κατά την επιδρομή του Σύλλα (86 π.Χ.), το Ερέχθειο υπέστη σοβαρές απώλειες από καταστρεπτική πυρκαγιά. Αργότερα, στον 7ο αι. μ.Χ., μετατράπηκε σε τρίκλιτη βασιλική, αφιερωμένη στην Παναγία. Κατά τη Φραγκοκρατία έγινε διοικητήριο και στην περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας έγινε χαρέμι! Στις αρχές του 19ου αι. λεηλατείται από τους ανθρώπους του λόρδου Έλγιν. Η αναστήλωση του μνημείου τιμήθηκε με ειδικό μετάλλιο από την Europa Nostra, το 1987.

Στη δυτική πλευρά του Ερεχθείου βρισκόταν το Πανδρόσειο αφιερωμένο στη θυγατέρα του Κέκροπα, Πάνδροσο.

"Αρχαίος νεός": Μπροστά από την πρόσταση των Κορών, ανάμεσα στο Ερέχθειο και τον Παρθενώνα διακρίνονται τα απομεινάρια αρχαϊκού ναού, του 6ου αι. π.Χ., αφιερωμένου στην Πολιάδα Αθηνά. Οι πληροφορίες που αφορούν το ναό είναι ασαφείς και τα αρχαιολογικά ευρήματα πενιχρά. Ίσως ο ναός προϋπήρχε στον ίδιο χώρο ήδη από τα γεωμετρικά χρόνια και μάλιστα στην ίδια θέση που βρισκόταν το ανάκτορο της Μυκηναϊκής Εποχής. Κατά πάσα πιθανότητα, σ' αυτόν τον ναό (525 π.Χ.), ανήκουν τα αετωματικά γλυπτά της Γιγαντομαχίας που βρίσκονται στο Μουσείο Ακρόπολης.

Πολύ κοντά στα προηγούμενα μνημεία υπήρχαν το **Αρρηφόριο**, ο **βωμός της Αθηνάς**, η **επιγραφή της γης** και ακολουθούσαν το **ιερό του Διός Πολιέως** και ο **ναός Ρώμης και Αυγούστου** (μετά το 27 π.Χ.).

Βόρεια Κλιτύς Ακρόπολης - Περίπατος (3)

Κλεψύδρα: Στη δυτική άκρη της Ακρόπολης βρίσκεται η πηγή Κλεψύδρα μέσα σε σπηλιά. Η πηγή παλαιότερα ονομαζόταν Εμπεδώ. Άλλαξε όνομα, διότι τα νερά της άλλοτε ήταν φανερά και άλλοτε χάνονταν. Στις αρχές του 5ου αι. π.Χ., ο Κίμων διαμόρφωσε την πηγή σε κρήνη. Τον 10 αι. μ.Χ., έπεσαν βράχια μέσα στην κρήνη, οπότε χρειάστηκε μια ειδική διαμόρφωση για να μπορούν οι Αθηναίοι να βγάζουν νερό. Στα χριστιανικά χρόνια, η Κλεψύδρα καθαγιάζεται και επάνω στα χορταριασμένα ερείπια της χτίζεται η μικρή εκκλησία των Αγίων Αποστόλων "στα μάρμαρα". Αργότερα, η πηγή θάφτηκε κάτω από τα βράχια και ξεχάστηκε. Το 1822, όταν η Αθήνα απελευθερώθηκε προσωρινά από τους Τούρκους, την ανακάλυψε -μέσα από τις γραπτές μαρτυρίες- ο αγωνιστής και πρώτος Έλληνας αρχαιολόγος Κυριάκος Πιπτάκης και την έκανε γνωστή στους Έλληνες οπλαρχηγούς.

"Απόλλωνος Ιερόν εν Σπηλαίω": Κοντά στην Κλεψύδρα βρίσκεται η σπηλιά-Ιερό του Απόλλωνος. Οι εννέα άρχοντες της Αθήνας, μετά την εκλογή τους, αφού πρώτα ορκίζονταν στο βωμό του Πατρώου Απόλλωνος στην Αγορά έρχονταν εδώ για να δώσουν ένα δεύτερο όρκο. Ορκίζονταν -μεταξύ άλλων- πως αν δεν κυβερνούσαν σωστά την πόλη τους ή γίνονταν καταχραστές του δημοσίου χρήματος, θα έστηναν στο ιερό σπήλαιο χρυσό άγαλμα του Απόλλωνος Πυθίου-Πατρώου. Όταν τελείωναν τη θητεία τους, προσέφεραν μια μαρμάρινη πλάκα με γλυπτά στεφάνια δάφνης και μυρτιάς σε ανάμνηση της επιτυχημένης θητείας τους στα κοινά. Τέτοιες πλάκες βρέθηκαν άφθονες μέσα στη σπηλιά και στη γύρω περιοχή.

Σπήλαιο Αστραπαίου Διός: Δίπλα στη σπηλιά του Απόλλωνος, ανοίγεται μια δεύτερη, επίσης επιβλητική σπηλιά αφιερωμένη στον Δία. Ο πατέρας των θεών και των ανθρώπων λατρεύεται ως "Ολύμπιος", "Αστραπαίος" και "Κεραύνιος". Από φιλολογικές μαρτυρίες, γνωρίζουμε πως στη σπηλιά του Διός Αστραπαίου συγκεντρώνονταν οι "Πυθαϊστές" κάθε Άνοιξη και περίμεναν την αστραπή, σημάδι του Διός, από την κορυφή "Άρμα" της Πάρνηθας για να ξεκινήσουν την πορεία τους προς τους Δελφούς. Οι "Πυθαϊστές", ήταν οι επίλεκτοι Αθηναίοι πολίτες που αντιπροσώπευαν την πόλη

στις Δελφικές εορτές των Πυθίων. Από εκείνα τα χρόνια έχει επιβιώσει η παροιμιώδης ρήση "... οπότεν δι' Ἄρματος αστράψει...". Οι Πυθαϊστές επιστρέφοντας από το Δελφικό ιερό έφεραν καινούργια αμόλυνη φωτιά, "νέον φως", για να καθάρουν τα ιερά της Αθήνας.

Σπήλαιο Πανός: Δίπλα και ανατολικότερα από τη σπηλιά του Διός Αστραπαίου, συναντούμε μια άλλη μικρή σπηλιά, αφιερωμένη στον θεό των δασών και των βοσκών, τον Πάνα. Η λατρεία του Πανός ήρθε αργά στην Αθήνα, μετά δηλαδή τη νίκη στον Μαραθώνα το 490 π.Χ. Η παράδοση λέει, σύμφωνα με τη μαρτυρία του Ηροδότου, πως ο Παν εμφανίστηκε στο πεδίο της μάχης του Μαραθώνα, σκόρπισε πανικό στους Πέρσες και βοήθησε τους κατά πολύ λιγότερους Αθηναίους να τους κατατροπώσουν.

Οι Αθηναίοι, ευγνωμονούντες, τίμησαν εδώ τον Πάνα και κάθε χρόνο οργάνωναν λαμπαδηφορία. Λάξεψαν πάνω στο βράχο μικρές κόγχες όπου ακουμπούσαν τα αφιερώματά τους, όπως ειδώλια, αυλούς, ακόμα και λιχουδιές. Η σπηλιά του Πανός μας είναι γνωστή από το έργο του Αριστοφάνους *Λυσιστράτη*. Ο Αριστοφάνης τοποθετεί εδώ την παρ' ολίγον ερωτική συνομιλία της Μυρρίνης και του Κινησία. Στα χριστιανικά χρόνια, το ιερό σπήλαιο του τραγοπόδαρου θεού γίνεται εκκλησάκι του Αγίου Αθανασίου.

Μυκηναϊκή Κρήνη - Σπηλιά της Έρσης: Ανατολικότερα σχηματίζεται ένα εντυπωσιακό σπήλαιο που έως πρόσφατα αποδίδαμε στην Άγλαυρο, κόρη του Κέκροπα. Από τις τελευταίες έρευνες και μελέτες εικάζεται πως πρόκειται για ιερό της Έρσης (ενώ η Άγλαυρος λατρευόταν στο μεγάλο σπήλαιο της ανατολικής κλιτύος). Το σπήλαιο είναι, στην πραγματικότητα, μια κρήνη που διαμορφώθηκε όταν οι Μυκηναίοι περιτείχιζαν την Ακρόπολη (β' μισό του 13ου αι. π.Χ.). Το άνοιγμά της βρισκόταν πάνω στην Ακρόπολη, κοντά στο Ερέχθειο. Η μυκηναϊκή κρήνη χρησιμοποιήθηκε ελάχιστα, τριάντα χρόνια περίπου απ' ότι δείχνουν τα όστρακα των αγγείων που βρέθηκαν.

Μάλλον κάποια κατολίσθηση των βράχων σκέπασε την πηγή, με αποτέλεσμα να ξεχαστεί το κάτω μέρος της, όχι όμως και το επάνω, που χρησιμοποιήθηκε ως μυστική έξοδος της Ακρόπολης.

Το πέρασμα αυτό συνδέεται με μια ηρωική σελίδα της νεότερης ελληνικής ιστορίας, που γράφτηκε στα χρόνια της Ναζιστικής κατοχής. Τη βραδιά της 30ής Μαΐου 1941 δύο νέοι σπουδαστές, ο Μανώλης Γλέζος και ο Απόστολος Σάντας, πέρασαν από το άνοιγμα, ξεγελώντας τους φρουρούς. Πλησίασαν αθόρυβα τη χιτλερική σημαία και την κατέβασαν από τον ιστό της. Βγήκαν πάλι από την ίδια σπηλιά και μέσα στα θολά νερά της πηγής πέταξαν το μισητό σύμβολο του κατακτητή. Μετά την απελευθέρωση αναγνωρίστηκαν ως οι πρώτοι αντιστασιακοί της Ευρώπης.

"Ιερόν Αφροδίτης εν Κήποις": Εδώ η λατρεία της Αφροδίτης αντικατέστησε τη λατρεία της μυκηναϊκής θεάς με τα περιστέρια, που λατρευόταν ως θεά της γονιμότητας κοντά στις μυκηναϊκές εισόδους στην Ακρόπολη. Σ' αυτό εδώ το τέμενος της θεάς του έρωτα και της γονιμότητας έρχονταν μια καλοκαιρινή νύχτα οι αρρηφόρες με τα "άρρητά" τους. Στην τελετή των αρρηφόρων αναβίωνε ένα πανάρχαιο αγροτικό έθιμο που είχε ως σκοπό την ενίσχυση της ευφορίας της γης.

Πάνω στο βράχο του τεμένους ξεχωρίζουμε τις λαξευμένες τετράπλευρες κόγχες όπου εναπόθεταν οι αρχαίοι λάτρες τα αφιερώματά τους. Στον ίδιο χώρο βρέθηκαν πολλές αναθηματικές επιγραφές για την Αφροδίτη και τον Έρωτα.

Προχωρώντας στον Περίπατο, στη βορειοανατολική πλευρά της Ακρόπολης, μπορούμε να δούμε έξω από την περίφραξη τη συνοικία **Αναφιώτικα**. Μικρά ασπροσοβαντισμένα σπίτια με στενά δρομάκια θυμίζουν τα χωριά των νησιών των Κυκλάδων. Η γραφική αυτή συνοικία κτίσθηκε στα μέσα του 19ου αιώνα από μάστορες με προέλευση το νησί Ανάφη.

Ανατολική Κλιτύς Ακρόπολης (4)

Σπηλιά Αγραύλου: Μπροστά από την ανατολική σπηλιά βρέθηκε τυχαία, στο ίδιο σημείο που είχε στηθεί στην αρχαιότητα, μια επιγραφή. Πρόκειται για ένα ψήφισμα της Εκκλησίας του Δήμου του 247 π.Χ., επί Πολυεύκτου άρχοντα, όπου τιμάται η ιέρεια του ιερού της Αγραύλου, Τιμοκρίτη. Η επιγραφή τελειώνει με την απόφαση να γραφεί σε λίθινη στήλη και να στηθεί μπροστά στο ιερό της Αγραύλου. Με το πολύτιμο αυτό εύρημα είμαστε σίγουροι πως η σπηλιά αυτή είναι της Αγραύλου.

Η Άγραυλος, κόρη του Κέκροπος, ήταν η πιο αγαπημένη βασιλοπούλα των Αθηναίων που εξελίχθηκε σε σημαντική θεότητα. Μπροστά στο επιβλητικό ιερό της ορκίζονταν κι έπαιρναν τα όπλα (ασπίδα και δόρυ) οι δεκαοκτάχρονοι Αθηναίοι.

Μνημείο Λυσικράτη (5)

Το μοναδικό χορηγικό μνημείο που διατηρείται ακέραιο έως τις μέρες μας και έχει καθιερωθεί ως έμβλημα της περιοχής της Πλάκας. Κτίζεται από τον χορηγό Λυσικράτη (334 π.Χ.) σε κορινθιάζοντα ρυθμό. Ο χάλκινος χορηγικός τρίποδας με λέβητα ήταν το έπαθλο που έπαιρνε ο χορηγός, νικητής των θεατρικών αγώνων, και έστηνε επιχρυσωμένο πάνω σε μνημείο, σε ανάμνηση της νίκης του. Από το 1669 ως την πολιορκία του Κιουταχί (1826-1827) στόλιζε τη Μονή των Γάλλων Καπουκίνων, αρχικά ως παρεκκλήσι και στη συνέχεια ως βιβλιοθήκη.

ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ

Μετά τα Περσικά η Αθήνα αναδείχτηκε σε σπουδαία πόλη διαθέτοντας ισχυρό ναυτικό.

Θεσπίστηκε η Δηλιακή συμμαχία, και τα χρήματα που Πρόσφεραν οι πόλεις φυλάσσονταν στη Δήλο. Αργότερα όμως μεταφέρθηκαν στην Αθήνα και ο Περικλής χρησιμοποίησε μέρος των χρημάτων αυτών για την ανέγερση του Παρθενώνα.

Ο Παρθενώνας χτίστηκε πάνω σε προηγούμενο ναό της Αθηνάς, ο οποίος καταστράφηκε από τους Πέρσες κατά τη διάρκεια των Περσικών πολέμων.

Πιο αναλυτικά: Πιστεύεται πως υπήρχε από τα Γεωμετρικά χρόνια (7ος αι. π.Χ.) στη θέση που κτίστηκε ο Παρθενώνας ένας ναός (1) πλίνθινος πάνω σε λίθινα θεμέλια. Τον 6ο αι. π.Χ. κτίστηκε ένας πώρινος ναός (2)(Ur - Parthenon) που διακοσμήθηκε με εναέτια γλυπτά που εκτίθενται στο Μουσείο της Ακρόπολης,

(λέοντες και ο Ηρακλής με τον Τρίτωνα). Μετά τη μάχη του Μαραθώνα το 490 π.Χ. άρχισε να κτίζεται ένας μαρμάρινος ναός (3) γύρω από τον πώρινο (Vor-Parthenon), ο οποίος όμως καταστράφηκε το 480 π.Χ. από τους Πέρσες. Στη θέση του ναού αυτού οικοδομήθηκε ο Παρθενώνας. (4)

Άρχισε να κτίζεται το 447 π.Χ. και οι οικοδομικές εργασίες τέλειωσαν μόλις σε εννιά (9) χρόνια (χρόνος ρεκόρ για την εποχή) δηλαδή το 438 π.Χ. Από το 438 ξεκίνησαν τα έργα διακόσμησης και τελείωσαν το 432 π.Χ.

Αρχιτέκτονες του ναού ήταν ο **Ικτίνος**, ο οποίος έκτισε και το ναό του [Απόλλωνα στη Φιγάλεια](#), και ο **Καλλικράτης**, αρχιτέκτονας του Ναού της Νίκης και ίσως του Ερεχθείου, ενώ την ευθύνη για τη διακόσμηση και τη γενική επίβλεψη του έργου είχε ο γλύπτης **Φειδίας** ("επίσκοπος πάντων", όπως αναφέρει ο Πλούταρχος).

Καλλιμάρμαρο, Ολυμπιείο, Πύλη του Αδριανού

Καλλιμάρμαρο - Στάδιο Παναθηναϊκό

Το Στάδιο κτίζεται το 329 π.Χ. από τον ρήτορα - κυβερνήτη Λυκούργο για να φιλοξενεί τους αθλητικούς αγώνες των Παναθηναίων, της μεγαλύτερης γιορτής των Αθηναίων που τιμούσαν την πολιούχο θεά Αθηνά. Στα μέσα του 2ου μ.Χ. αι. ο Ηρώδης ο Αττικός επενδύει το Στάδιο με μάρμαρο. Στα 1894-96, το Στάδιο αναμαρμαρώνεται με χορηγία του Γεωργίου Αβέρωφ και σχέδια του Αναστασίου Μεταξά. Εγκαινιάζεται το 1896 με τους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς αγώνες. (Οδός Αρχιμήδους 16)

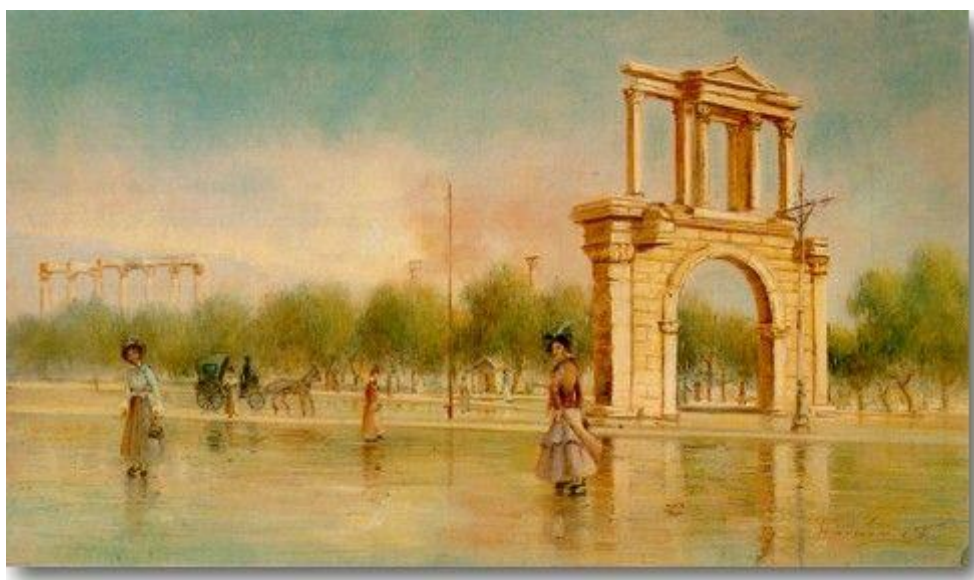
Ολυμπειείο

Ναός του Ολυμπίου Διός που κτίζει ο φιλέλληνας αυτοκράτορας Αδριανός (117-132 μ.Χ.). Ήταν ο πιο μνημειώδης και μεγαλοπρεπής ναός αφιερωμένος στον πατέρα των θεών, Δία. Είχε 104 κίονες, αλλά σήμερα σώζονται μόλις οι 15 και ο 16ος βρίσκεται πεσμένος στο έδαφος (υπάρχουν τρεις σειρές από οκτώ κίονες στην ανατολική και δυτική πλευρά και δύο διπλές σειρές στις μακριές πλευρές). Είναι κτισμένος πάνω σε αρχαιότερους ναούς αφιερωμένους στον Ολύμπιο Δία. Οι Αθηναίοι της αρχαιότητας θεωρούσαν τα Ιερά του Ολυμπειείου από τα παλαιότερα της πόλης. Βορείως του Ολυμπειείου, μέσα σε μικρό άλσος, ξεχωρίζουν απομεινάρια προπύλου, τμήμα του Θεμιστοκλείου τείχους και ρωμαϊκού βαλανείου. (Λεωφ. Βασιλίσσης Όλγας 1)

Η Πύλη του Αδριανού

Οι Αθηναίοι έκτισαν την πύλη για να τιμήσουν τον φιλαθήναιο αυτοκράτορα Αδριανό. Κάτω από αυτή τη δοξαστική πύλη πέρασε ο Αδριανός όταν ήρθε για να παραστεί στα εγκαίνια του μνημειώδους ναού του Ολυμπίου Διός. Η κορινθιάζουσα πύλη υπήρξε το ορόσημο διαχωρισμού της παλαιάς πόλης της Αθήνας και της νέας συνοικίας που ίδρυσε ο Αδριανός. Μάλιστα, στην ανατολική ζωφόρο, πάνω από την αψίδα, υπάρχει ακόμα και σήμερα η επιγραφή "Αιδ'εισίν Αδριανού κ'ουχί Θησέως πόλις", που σημαίνει ότι "από εδώ είναι η πόλη του Αδριανού και όχι του Θησέα". Στη δυτική πλευρά της πύλης, η επιγραφή αναφέρει "Αιδ'εισίν Αθήναι, Θησέως η πριν πόλις", ότι δηλαδή, από εδώ είναι η Αθήνα, η προηγούμενη πόλη του Θησέα. (Συμβολή των λεωφόρων Όλγας και Αμαλίας)

ΖΑΠΠΕΙΟ

Το Ζάππειον μέγαρο ή Ζάππειο είναι ένα από τα πιο σημαντικά κτήρια της Αθήνας, γύρω από το οποίο αναπτύχθηκε η ομώνυμη συνοικία. Η κατασκευή του χρηματοδοτήθηκε από τον Ευάγγελο Ζάππα και βρίσκεται στον Εθνικό Κήπο. Το νεοκλασικό μέγαρο είναι συνυφασμένο με την ιστορία της νεότερης Ελλάδας και σήμερα χρησιμοποιείται για δημόσιες και ιδιωτικές εκθέσεις και τελετές. Το 1869 η Ελληνική κυβέρνηση οριοθέτησε 80,000 μ² δημόσιας γης για το κτήριο στο χώρο μεταξύ των κήπων του Παλατιού και του αρχαίου Ναού του Ολυμπίου Διός. Η Βουλή των Ελλήνων πέρασε επίσης νόμο στις 30 Νοεμβρίου του 1869 ειδικά για τις κατασκευές των κτηρίων των Ολυμπιακών αγώνων του 1896 αφού το Ζάππειο ήταν

το πρώτο κτήριο παγκοσμίως που κτίστηκε αποκλειστικά για τους Ολυμπιακούς αγώνες.

Το πρώτο σχέδιο του κτηρίου εκπονήθηκε από τον αρχιτέκτονα Φ. Μπουλανζέ, το οποίο στη συνέχεια τροποποιήθηκε από τον Αναστάσιο Θεοφιλά και τελικά εγκαταλείφθηκε. Ο Κωνσταντίνος Ζάππας ανέθεσε τελικά τον σχεδιασμό του κτηρίου στον Δανό αρχιτέκτονα Θεόφιλο Χάνσεν. Μετά από πολλές καθυστερήσεις το κτήριο θεμελιώθηκε τη 20η Νοεμβρίου του 1874. Τα επίσημα εγκαίνια έγιναν με πανηγυρικό τρόπο την 20η Οκτωβρίου του 1888. Η αρχιτεκτονική του κτηρίου ακολουθεί τον νεοκλασικό ρυθμό, με πρότυπο κορινθιακού ρυθμού. Το κτήριο σε συνδυασμό με την τριτοξωτή λίθινη γέφυρα του Ιλισσού, η οποία είχε κατασκευασθεί, επίσης, με χορηγία του Ευάγγελου Ζάππα, και τους γύρω κήπους, αποτέλεσαν την εικόνα της Αθήνας στις αρχές του 20ού αιώνα. Δυστυχώς ο Ευάγγελος Ζάππας, δεν έζησε αρκετά για να δει το κτήριο στην τελική του μορφή. Στη διαθήκη του άφησε τον ξάδερφό του Κωνσταντίνο Ζάππα υπεύθυνο για την εκτέλεση και συνέχιση του φιλανθρωπικού του έργου.

Στις 22 Μαρτίου του 1961, μετά τη ριζική ανακαίνισή του επί τη ευκαιρία των 100 χρόνων από της υπογραφής της διαθήκης του Ευάγγελου Ζάππα, το ανακαινισμένο Ζάππειο εγκαινιάστηκε από τον τότε πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή. Το Ζάππειο έχει περίπου 25 δωμάτια (97 m² με 984 m²). Η αρχική χρήση του κτηρίου και του προαύλιου χώρου ήταν για τα "Νέα Ολύμπια", μια γεωργική, τεχνική και βιομηχανική έκθεση που ορίστηκε να πραγματοποιείται ανά τετραετία (στο "Ζάππειο"). Χρησιμοποιήθηκε επίσης, από το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας και από τις εγκαταστάσεις του εξέπεμπε από το 1938 ο κρατικός ραδιοσταθμός Αθηνών. Οι εκπομπές παράγονταν στους ραδιοθαλάμους του Ζαππείου, ενώ χρησιμοποιήθηκε η κεραία μεσαίων των Λιοσίων. Χρησιμοποιήθηκε στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896 για τους αγώνες ξιφασκίας. Στην Μεσολυμπιάδα του 1906 χρησιμοποιήθηκε σαν Ολυμπιακό χωριό ενώ στους Ολυμπιακούς του 2004 αποτέλεσε κέντρο τύπου και εκδηλώσεων. Πολλά ιστορικά γεγονότα πραγματοποιήθηκαν στο Ζάππειο με αποκορύφωμα την ιστορική υπογραφή της συνθήκης προσχώρησης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (τότε ΕΟΚ) στη 1η Ιανουαρίου του 1981 από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Επίσης μετά από τη μεταπολίτευση το Ζάππειο αποτέλεσε το κέντρο τύπου σε όλες τις Γενικές Εκλογές της χώρας όπου οι νικητές και οι

ηττημένοι των εκλογών δίνουν την καθιερωμένη συνέντευξη μετά το τέλος των εκλογών. Ο χώρος του Ζαπείου χρησιμοποιήθηκε και χρησιμοποιείται για διάφορες εκθέσεις και τελετές. Ιδιαίτερα γνωστό και αγαπητό στους Αθηναίους όλων των γενεών είναι το αναψυκτήριο Αίγλη του Ζαπείου, που έχει ιστορία πολλών δεκαετιών.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

Ο Εθνικός Κήπος αποτελεί ένα δημόσιο πάρκο στο κέντρο της Αθήνας. Στην αρχαιότητα κομμάτι του κτήματος ήταν ο ιδιωτικός κήπος του φιλόσοφου και βοτανολόγου Θεόφραστου ενός των διαδόχων του Αριστοτέλη. Ο κήπος ήταν ένα δώρο από τον Δημήτριο Φαληρέα στον δάσκαλό του. Υπήρχε επίσης ένα ιερό και μια βιβλιοθήκη.

Ο βασιλικός κήπος οριοθετήθηκε το 1836 από τον Φρίντριχ φον Γκέρτνερ (Friedrich von Gaertner), τον αρχιτέκτονα των ανακτόρων, σε μια έκταση 500 περίπου στρεμμάτων. Επειδή η έκταση αυτή απέκλειε τον δρόμο Αθήνας-Αμαρουσίου-Κηφισιάς, το σχέδιο αυτό αναθεωρήθηκε το 1839 από τον Χοχ (Hoch), διευθύνοντα μηχανικό τής οικοδομής των ανακτόρων.

Ο κήπος των 15,5 στρεμμάτων ήταν προγραμματισμένος με εντολή της βασίλισσας ως επιστημονικός και βοτανικός κήπος καθώς και ως ιδιωτικός. Το 1839 φυτεύτηκαν 15000 καλλωπιστικά φυτά που μεταφέρθηκαν από τη Γένοβα, καθώς επίσης και με αυτοφυή είδη, που μεταφέρθηκαν από το Σούνιο και την Εύβοια. Το ενδιαφέρον της Βασίλισσας Αμαλίας για τον Κήπο ήταν τέτοιο που λέγεται ότι περνούσε τουλάχιστον τρεις ώρες την ημέρα ασχολούμενη προσωπικά με την φροντίδα του. Στην οικογένεια της Αμαλίας, η δημιουργία και η συντήρηση πάρκων και κήπων αποτελούσε παράδοση. Δεν εκπλήσσει λοιπόν, που και εκείνη θέλησε να κοσμήσει την Αθήνα με ένα μεγάλο κήπο. Το 1842 μάλιστα φύτεψε η ίδια τις Ουασιγγκτόνιες που υπάρχουν μέχρι σήμερα στην είσοδο της λεωφόρου Βασιλίσσης Αμαλίας. Η Βασίλισσα Αμαλία αργότερα στράφηκε στη γεωργική πολιτική και δεν συμμετείχε πλέον στη φροντίδα του κήπου.

Φυτευτικές εργασίες οργάνωσε και επέβλεψε ο Γάλλος κηποτέχνης Φρανσουά Λουί Μπαρώ (Francois Louis Bareaud), ο οποίος ανέλαβε τη διεύθυνση του κήπου από το 1845 έως το 1854 και ο γεωπόνος Φρίντριχ Σμιτ (Friedrich Schmidt). Ο κήπος επεκτάθηκε από των Γερμανο-ελληνικό βοτανολόγο Καρλ Νικόλαους Φράας. Κατά τη διάρκεια των εργασιών, βρέθηκαν αρχαιολογικά ευρήματα, συμπεριλαμβανομένου ενός ρωμαϊκού ψηφιδωτού και ενός αρχαίου υδραγωγείου που χρησιμοποιήθηκε για τον κήπο. Η Βασίλισσα Αμαλία της Ελλάδας αργότερα στράφηκε στη γεωργική πολιτική και δεν συμμετείχε καν στη φροντίδα του κήπου. Διευθυντής του κήπου ήταν ο Theodor von Held και ο διάδοχός του Σπυρίδων Μηλιαράκης.

Ο κήπος μετονομάστηκε σε Εθνικό Κήπο το 1927 κατά την περίοδο της αβασιλευτής δημοκρατίας. Είναι ανοιχτός για το κοινό από την Ανατολή μέχρι τη Δύση του Ηλίου. Η κύρια είσοδος του πάρκου είναι από την Λεωφόρο που μετονομάστηκε σε Αμαλίας

προς τιμήν της, αφού αυτή οραματίστηκε τον κήπο. Υπάρχουν άλλες έξι εισοδοι στον κήπο: μία από την οδό Βασιλίσσης Σοφίας, τρεις από την οδό Ηρώδου Αττικού (η μία είναι κλειδωμένη με αλυσίδα) και δύο από την περιοχή του Ζαπείου πάρκου. Στον κήπο υπάρχουν λίμνες με πάπιες, ένας μικρός ζωολογικός κήπος, καφετέρια, η παιδική βιβλιοθήκη και μια παιδική χαρά.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

Η Ακαδημία ιδρύθηκε στην Αθήνα γύρω στο 387 π.Χ. από τον Πλάτωνα μετά το πρώτο ταξίδι του (398-390 π.Χ.) στη Σικελία. Βρίσκονταν σε ένα άλσος του προαστίου των Αθηνών, την Ακαδήμεια, αφιερωμένο στον Αθηναίο ήρωα Ακάδημο, από το όνομα του οποίου προέρχεται και η ονομασία της. Ο χώρος θεωρούνταν ιερός γιατί ο Θησέας είχε κρύψει εκεί την Ελένη[1] και από σεβασμό για την μακρά παράδοση και την ταύτισή του με τους Διόσκουρους, οι Σπαρτιάτες δεν θα τον κατέστρεψαν όταν εισέβαλαν το 413 π.Χ.[2] στην Αττική. Η Ακαδημία συνέχισε τη λειτουργία της σε όλην την περίοδο της ελληνιστικής περιόδου για να διακοπεί η λειτουργία της για τέσσερα χρόνια κατά τον Πρώτο Μιθριδατικό Πόλεμο και την φυγή του Φίλωνα της Λάρισας στο 88 π.Χ. στη Ρώμη. Έκλεισε οριστικά το 529, μετά από σχεδόν 10 αιώνες συνεχούς παρουσίας, όταν καταργήθηκε από τον Βυζαντινό αυτοκράτορα Ιουστινιανό

Ιστορία της Ακαδημίας

Ο Διογένης Λαέρτιος διαιρεί τησας ιστορία της Ακαδημίας σε τρεις περιόδους την Παλιά, τη Μέση επικεφαλής της οποίας ορίζει τον Αρκεσίλαο και τη Νέα με πρώτο τον Λακύδη.

Από την ίδρυσή της και μέχρι τις αρχές του πρώτου αιώνα π.Χ, η Ακαδημία λειτουργούσε χωρίς προβλήματα, ωστόσο, όταν άρχισε το 88 π.Χ. ο Πρώτος Μιθριδατικός Πόλεμος, ο Φίλων ο Λαρισαίος εγκατέλειψε την Αθήνα και κατέφυγε στη Ρώμη, όπου φαίνεται να παρέμεινε μέχρι τον θάνατό του. Το 86 π.Χ., ο Λεύκιος Κορνήλιος Σύλλας πολιόρκησε την Αθήνα προκαλώντας μεγάλη καταστροφή. [3] Κατά τη διάρκεια της πολιορκίας «έβαλε τα χέρια του πάνω στα ιερά άλση, και λεηλάτησε την Ακαδημία που ήταν τοποθετημένη στα πιο δασώδη προάστια της πόλης, καθώς και το Λύκειο».

Η καταστροφή της Ακαδημίας φαίνεται να ήταν τόσο σοβαρή ώστε η ανακατασκευή και επαναλειτουργία της ήταν σχεδόν αδύνατη. Όταν ο Αντίοχος ο Ασκαλωνίτης επέστρεψε στην Αθήνα από την Αλεξάνδρεια το 84 π.Χ. άρχισε πάλι τη λειτουργία της, αλλά όχι στην Ακαδημία αλλά στο Λύκειο. Ο Κικέρων, που υπήρξε και μαθητής του Φίωνα, περιγράφει μια επίσκεψη στο χώρο της Ακαδημίας ένα απόγευμα, που ήταν «ήσυχη και έρημη εκείνη την ώρα της ημέρας».[4]

Στους επόμενους αιώνες συνεχίστηκε η παρουσία της Ακαδημίας η οποία κατά καιρούς υπολειτουργούσε, παράκμαζε αλλά και ανανεωνόταν.

Τελικά, έκλεισε το 529 από τον Ιουστινιανό. Σύμφωνα με τον Αγαθία τα εναπομείναντα μέλη της, μεταξύ των οποίων και ο Σιμπλίκιος, αναζήτησαν προστασία στην αυλή του Χοσρόη Α΄ στην Περσία. Μαζί τους μετέφεραν παπύρους λογοτεχνικών, φιλοσοφικών και, σε μικρότερο βαθμό, επιστημονικών.

Αρχαία Αγορά της Αθήνας

Η Αρχαία Αγορά της Αθήνας.

Η **αρχαία αγορά της Αθήνας** είναι ο ανοικτός χώρος που βρίσκεται εγγύτατα και βορειοδυτικά της [Ακρόπολης](#). Στην [αρχαιότητα](#) αποτελούσε διοικητικό, φιλοσοφικό, εκπαιδευτικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και κυρίως το οικονομικό κέντρο της πόλης. Την Αρχαία Αγορά διέσχιζε η [Οδός των Παναθηναίων](#) από την οποία διήρχετο η μεγάλη πομπή προς την Ακρόπολη κατά την διάρκεια των εορτασμών των [Παναθηναίων](#) που θέσπισε ο [Πεισίστρατος](#) και τελούνταν το τρίτο έτος κάθε [Ολυμπιάδας](#).

Γενικά

Αρχικά, από την προϊστορική εποχή (3500 π.Χ), ήταν χώρος κατοίκησης και ταφής ενώ απέκτησε την μετέπειτα χρήση του ως δημόσιος χώρος, κατά την έννοια του όρου, (αγορά < αγείρω =συγκεντρώνω), από τον [6ο αιώνα π.Χ.](#) και ύστερα για να φθάσει στην οριστική του μορφή τον [2ο αιώνα](#) (μ.Χ.).

Η Αρχαία Αγορά της Αθήνας καταστράφηκε και λεηλατήθηκε πολλές φορές, από τους [Πέρσες](#) το [480 π.Χ.](#), αργότερα από τους [Ρωμαίους](#) υπό τον [Σύλλα](#) το [86 π.Χ.](#), στη συνέχεια από τους [Ερούλους](#) το [267](#) (μ.Χ.)^[1], και τους [Σλάβους](#) επιδρομείς το [580](#) όπου και τελικά ο χώρος αυτός εγκαταλείφθηκε.

Τον [10ο αιώνα](#) φέρεται να ξανακατοικήθηκε και περί το 1000 χτίσθηκε εδώ ο ναός των Αγίων Αποστόλων. Το [1204](#) ακολούθησε νέα καταστροφή, αυτή τη φορά από επιδρομές του [Λέοντος Σγουρού](#), δυνάστη τότε του [Ναυπλίου](#) οπότε και ακολούθησε νέα ερημωση. Στην [Ελληνική Επανάσταση του 1821](#) και ειδικά στη περίοδο 1826-1827 επήλθε η τελευταία καταστροφή μαζί με τον γύρω χώρο. Έτσι, ο [19ος αιώνας](#) βρίσκει την αρχαία αγορά κυριολεκτικά θαμμένη κάτω από την πυκνοκατοικημένη τότε νεότερη Αθήνα που υποδεχόταν τον βασιλέα [Όθωνα](#) για να ανακηρύξει την πόλη πρωτεύουσα του νεοσύστατου τότε Βασιλείου ([1834](#)).

Οι πρώτες ανασκαφές του χώρου της αρχαίας αγοράς ξεκίνησαν τον 19ο αιώνα από την [Αρχαιολογική Εταιρία](#) και από Γερμανούς αρχαιολόγους. Η συστηματική όμως ανασκαφική αρχαιολογική έρευνα ξεκίνησε από την [Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών](#) το [1931](#) μέχρι το [1941](#), (α΄ περίοδος), από το [1946](#) μέχρι το [1960](#), (β΄ περίοδος), το [1969](#) (γ΄ περίοδος) και από το 1980 που συνεχίζει μέχρι σήμερα.

Σημειώνεται ότι ο αρχαιολογικός χώρος της αρχαίας αγοράς της Αθήνας που λειτουργεί από το 1957, εποπτεύεται σήμερα από την [Ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία](#) που υπάγεται στο [Υπουργείο Πολιτισμού](#).

ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΘΗΝΑ

Ο 11ος και 12ος αιώνας θεωρούνται ως η χρυσή εποχή της αθηναϊκής βυζαντικής τέχνης. Όλες σχεδόν οι γνωστότερες και σημαντικότερες βυζαντινές εκκλησίες της πόλης κτίστηκαν στη διάρκεια των δύο αυτών αιώνων και οφείλουν την ύπαρξή τους στη χριστιανική αναστήλωση, που ακολούθησε τις εκστρατείες του Αυτοκράτορα Βασίλειου του Β΄ στα Βαλκάνια. Ορισμένα από τα πιο γνωστά μοναστήρια ιδρύθηκαν επίσης την ίδια περίοδο στα περίχωρα της Αθήνας.

Παλαιά Μητρόπολη (Πλατεία Μητροπόλεως).

Τη χαριτωμένη αυτή εκκλησία θα τη συναντήσετε κοντά στη νέα Μητρόπολη. Κτίστηκε στο τέλος του 12ου αι. και είναι αφιερωμένη στην **Παναγία τη Γοργοεπήκοο** και στον **Άγιο Ελευθέριο**. Για την κατασκευή της χρησιμοποιήθηκαν αρχαία και βυζαντινά ανάγλυφα. Στην πρόσοψη υπάρχει αρχαία ζωφόρος, που προέρχεται από μνημείο του 4ου αι. π.Χ. και απεικονίζει τις επίσημες αττικές εορτές. Αποτέλεσε την ορθόδοξη επισκοπική έδρα των Αθηνών όταν οι επίσκοποι εκδιώχθηκαν από τον Παρθενώνα, αρχικά από τους Φράγκους και αργότερα από τους Τούρκους, ενώ από το 1839 έως το 1842 χρησιμοποιήθηκε ως βιβλιοθήκη. Η γειτονική νέα Μητρόπολη χτίστηκε μεταξύ του 1842 και του 1862, ως ο καθεδρικός ναός της Αθήνας. Πρόκειται για **τρίκλιτη βασιλική** με τρούλο που συνδυάζει νεοβυζαντινά και νεοκλασσικά στοιχεία.

Καπνικαρέα (οδός Ερμού).

Βυζαντινή εκκλησία σταυροειδούς τύπου με τρούλο, αφιερωμένη στα Εισόδια της Θεοτόκου. Το αρχικό κτίσμα χρονολογείται από τον 11ο αι., ο ναός όμως αποπερατώθηκε τον 13ο αι., ενώ κατά καιρούς είχε διάφορα ονόματα: Καμουχαρέα, Χρυσοκαμουχαριώτισσα, Παναγία της Βασιλοπούλας, Παναγία του Πρένζα (Πρίγκιπα). Το 1834, έτος κατασκευής της οδού Ερμού, εξετάστηκε η μεταφορά της σε άλλο σημείο ή ακόμα και η κατεδάφισή της, επειδή βρισκόταν στο μέσον της οδού Ερμού και αποτελούσε εμπόδιο. Σώθηκε, όμως, χάρη

στον Λουδοβίκο της Βαυαρίας, πατέρα του βασιλιά Όθωνα, καθώς και στον Νεόφυτο Μεταξά, Επίσκοπο του Ταλαντίου και Μητροπολίτη Αθηνών. Άγιος Νικόλαος Ραγκαβάς (Πλάκα). Βρίσκεται κοντά στην περιοχή Αναφιώτικα της Πλάκας. Η εκκλησία αυτή οικοδομήθηκε τον 11ο αι. και αποτελούσε μέρος του Παλατιού της οικογένειας Ραγκαβά, ένα μέλος της οποίας, ο Μιχαήλ ο Α΄, υπήρξε αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Πήρε την ονομασία του από την περιοχή, που εκείνη την εποχή αναφερόταν ως Ραγκαβάς.

Αγία Αικατερίνη (Πλάκα).

Βρίσκεται κοντά στο [Μνημείο του Λυσικράτη](#), στο μέσον της μικρής ομώνυμης πλατείας, κάτω από τον ίσκιο ενός φοίνικα. Η κατασκευή της χρονολογείται στον 11ο - 12ο αι. Στη γωνία της πλατείας υπάρχουν ερείπια ρωμαϊκού μνημείου.

Άγιος Ιωάννης Θεολόγος (Πλάκα).

Πρόκειται για έναν πολύ όμορφο σταυροειδή ναό του 11ου-12ου αι., στη συμβολή των οδών Ερωτόκριτου και Ερεχθέως. Μέχρι σήμερα έχει υποστεί πολλές τροποποιήσεις και προσθήκες.

Σωτήρας του Κοτάκη (Πλάκα).

Περισσότερο γνωστή ως Αγία Σωτήρα, η εκκλησία αυτή βρίσκεται οδό Κυδαθηναίων, ακριβώς απέναντι από το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης. Χτίστηκε τον 11ο-12ο αι. και έχει υποστεί πολλές μεταγενέστερες αλλαγές και προσθήκες.

Μετόχι Πανάγιου Τάφου (Αναφιώτικα).

Θα το βρείτε στην οδό Ερεχθέως. Είναι ένα μικρό μοναστήρι που ανήκει στον Άγιο Τάφο της Ιερουσαλήμ. Η εκκλησία του μοναστηριού, οι Άγιοι Ανάργυροι, ανήκει χρονολογικά στον 17ο αι. Παναγία Χρυσοκαστριώτισσα (Αναφιώτικα). Μία από τις

πολλές εκκλησίες που βρίσκονται στα Αναφιώτικα. Σύμφωνα με την παράδοση, η θαυματουργή εικόνα της προστατεύει τους πιστούς σε δύσκολες στιγμές.

Σωτήρα Λυκοδήμου-Ρώσικη Εκκλησία (οδός Φιλελλήνων).

Πρόκειται για το μεγαλύτερο μεσαιωνικό οικοδόμημα της Αθήνας. Χτίστηκε το 1031 ως τμήμα

ρωμαϊκού καθολικού μοναστηριού που διασώθηκε μέχρι το 1701. Στη δεκαετία του 1850, το κτίσμα αναστηλώθηκε από τον Τσάρο Αλέξανδρο τον Β΄, ο οποίος δώρησε και το κωδωνοστάσιο. Σήμερα αποτελεί τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία των Αθηνών.

Άγιοι Απόστολοι του Σολάκη (Αρχαία Αγορά).

Ο ναός αυτός βρίσκεται εντός της περιοχής ανασκαφών της Αρχαίας Αγοράς. Είναι μία από τις παλαιότερες εκκλησίες της Αθήνας (1000-1025 μ.Χ.) και οικοδομήθηκε πάνω στα ερείπια ρωμαϊκού νυμφαίου του 2ου αι. Τη δεκαετία του 1950, μετά από αναστήλωση, απέκτησε την αρχική της μορφή. Πολλές τοιχογραφίες της μεταβυζαντινής περιόδου, που υπήρχαν σε κατεδαφισμένη εκκλησία, μεταφέρθηκαν την εποχή εκείνη στους Αγίους Αποστόλους.

Παντάνασσα (Πλατεία Μοναστηρακίου).

Εκκλησία τύπου τρίκλιτης βασιλικής, του 10ου αι., ανήκε στο μοναστήρι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, από το οποίο πήρε το όνομά της όλη η περιοχή. Παλαιότερα ήταν μετόχι της Μονής Καισαριανής.

Άγιος Δημήτριος Λουμπαρδιάρης (Λόφος Φιλοπάππου).

Πρόκειται για μια πολύ όμορφη εκκλησία του 16ου αι. με αξιόλογες τοιχογραφίες. Σύμφωνα με την επικρατέστερη παράδοση, το όνομά της (Λουμπαρδιάρης ή Μπομπαρδιάρης) προέρχεται από ένα περιστατικό του 17ου αι., όταν ο Άγιος Δημήτριος προστάτευσε τους πιστούς από το μεγάλο κανόνι (Λουμπάρδα), που βρισκόταν εκεί.

Άγιοι Ασώματοι (Θησείο).

Εκκλησία σταυροειδούς τύπου του 11ου αι. Είναι κτισμένη με λαξευμένους λίθινους δομούς, που πλαισιώνονται από κεραμίδια, ενώ σε ορισμένα σημεία είναι εμφανής μεταγενέστερη ισλαμική επιρροή.

Άγιος Ιωάννης στην Κολώνα (οδός Ευριπίδου).

Αυτό το μικρό παρεκκλήσι του 12ου αι. οφείλει το παράξενο όνομά του στη ρωμαϊκή κολώνα, που υψώνεται στο μέσον. Ο Άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής θεωρείται ως ο θεραπευτής όλων των ασθενειών του κεφαλιού. Ο επισκέπτης μπορεί να δει πολλά τάματα πάνω στην

κολώνα τα οποία προσφέρονται στον Άγιο από τους πιστούς σε ένδειξη ευγνωμοσύνης για τη βοήθεια που τους πρόσφερε.

Άγιοι Θεόδωροι (Πλατεία Κλαυθμώνος)

Η εκκλησία αυτή επανοικοδομήθηκε στο δεύτερο μισό του 11ου αι., πάνω στα θεμέλια ενός παλαιότερου ναού του 9ου αι. Κτίστηκε από τον Ν. Καλομάο, που είχε το αξίωμα του Σπαθαροκανιδιάτου (αξίωμα στη Βυζαντινή Αυλή).

Ταξιάρχες (εκκλησία της Μονής Πετράκη-Γενναδίου 14).

Η εκκλησία ανήκει στη Μονή Πετράκη (18ος αι.), η ίδια όμως πιθανώς να χτίστηκε το 12ο αι. Στο εσωτερικό της εκκλησίας αυτής ο επισκέπτης μπορεί να δει τοιχογραφίες από το 1719.

Άγιοι Ισίδωροι (λόφος Λυκαβηττού).

Πρόκειται για μικροσκοπική εκκλησία κρυμμένη μέσα σε μια σπηλιά, στο μέσον του λόφου Λυκαβηττού. Παλιότερα, ονομαζόταν εκκλησία του Αγίου Σιδερέα. Κάηκε το 1930 και επανοικοδομήθηκε το 1931.

Άγιος Γεώργιος (Λόφος Λυκαβηττού).

Αυτή είναι η λευκή εκκλησία που στέκεται στην κορυφή του λόφου του Λυκαβηττού. Μπορείτε να φτάσετε εκεί με τα πόδια ή με το τελεφερίκ. Λέγεται ότι στους αρχαίους χρόνους στο σημείο αυτό υπήρχε ο ναός του Ακραίου Διός. Στη διάρκεια της Φραγκοκρατίας, τη θέση του ναού πήρε το μικρό παρεκκλήσι του Προφήτη Ηλία που στη συνέχεια αντικαταστάθηκε από αυτό του Αϊ Γιώργη του Καβαλλάρη. Η ακριβής χρονολογία της κατασκευής του δεν είναι γνωστή. Η καμπάνα ήταν δώρο της βασίλισσας Όλγας η οποία βρήκε την εκκλησία σε ερειπωμένη κατάσταση και την έθεσε υπό την προστασία της.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο της Αθήνας είναι ένα από τα σημαντικότερα δημόσια μουσεία στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα (1914) με σκοπό τη συλλογή, μελέτη, διατήρηση και έκθεση της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής πολιτιστικής κληρονομιάς στην ελληνική επικράτεια.

Άποψη της εισόδου του Μουσείου

Η συλλογή του μουσείου περιέχει σημαντικό αριθμό αντικειμένων (περίπου 30.000) όπως φορητές εικόνες, γλυπτά, κεραμικά, εκκλησιαστικά υφάσματα, ζωγραφικά έργα, μικροτεχνία και αρχιτεκτονικά μέλη (τοιχογραφίες και ψηφιδωτά).

Η μόνιμη συλλογή του μουσείου διαμορφώνεται σε δύο κύρια μέρη:

Το πρώτο μέρος είναι αφιερωμένο στη Βυζαντινή περίοδο (από τον 4ο έως τον 15ο αιώνα μ.Χ.) και περιέχει 1.200 εκθέματα και το δεύτερο μέρος με τίτλο «Από το Βυζάντιο στη νεώτερη εποχή» παρουσιάζει 1.500 εκθέματα από τον 15ο έως τον 20ο αιώνα.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η ιστορία του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου (ΒΧΜ) δεν αρχίζει με τον ιδρυτικό του νόμο το 1914, αλλά συνδέεται άμεσα με την ιστορία της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας (ΧΑΕ), που ιδρύεται το 1884. Ιδρυτικό μέλος και γενικός γραμματέας της ΧΑΕ ήταν ο Γεώργιος Λαμπάκης, γραμματέας της βασίλισσας Όλγας.

Ο Λαμπάκης πρωτοστάτησε στην ίδρυση της ΧΑΕ και υπήρξε ο ουσιαστικός δημιουργός της συλλογής της. Κύριο μέλημα των ιδρυτών της ΧΑΕ ήταν η δημιουργία μουσείου, που βρήκε στέγη το 1890 στα γραφεία της Ιεράς Συνόδου, για να καταλήξει το 1893 σε αίθουσα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, όπου και φιλοξενήθηκε έως το 1923.

Το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο ιδρύεται τελικά το 1914 με τον Νόμο 401.

Διοικείται από Εφορευτική Επιτροπή με επικεφαλής τον πρίγκιπα Νικόλαο και διευθυντή τον καθηγητή Αδαμάντιο Αδαμαντίου. Το 1923 ο βασικός πυρήνας των συλλογών του είχε ήδη σχηματισθεί. Η συλλογή γλυπτών δημιουργήθηκε από έργα που είχαν περισυλλεχθεί από τα μνημεία της Αττικής και είχαν συγκεντρωθεί στο

Θησείο και στις αποθήκες του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Οι συλλογές εικόνων, μικροτεχνίας, χειρογράφων και υφασμάτων συγκροτήθηκαν τόσο από αγορές και δωρεές έργων, όσο και από την κατάθεση κειμηλίων που προέρχονταν από μονές της Ελλάδας και από διαλυμένες ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού.

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή το 1923, ανέλαβε διευθυντής του Μουσείου ο Γεώργιος Σωτηρίου, Έφορος Βυζαντινών Αρχαιοτήτων από το 1915. Αμέσως μετά το διορισμό του, ενσωματώνεται στο Μουσείο η συλλογή της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας. Στόχος του νέου διευθυντή ήταν να αναδείξει το Μουσείο στο «κατ' εξοχήν εθνικόν Μουσείον της Ελλάδος», που θα αποτελούσε και «πρότυπον Μουσείον ολοκλήρου της Ανατολής». Ο Σωτηρίου οργάνωσε τις συλλογές που είχε καταρτίσει η Εφορευτική Επιτροπή κατά τα προηγούμενα έτη και τις παρουσίασε για πρώτη φορά στο κοινό το 1924 σε πέντε αίθουσες της Ακαδημίας Αθηνών.

Κύριο μέλημα του Σωτηρίου παρέμενε η ανεύρεση μόνιμης στέγης που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες ενός εθνικού μουσείου. Τελικώς, το 1930, το Μουσείο εγκαταστάθηκε οριστικά στη Villa Ilissia, ένα συγκρότημα κτηρίων κοντά στις όχθες του ποταμού Ιλισσού, το οποίο είχε χτιστεί από τον αρχιτέκτονα Σταμάτη Κλεάνθη το 1848 για τη Γαλλίδα Sophie de Marbois-Lebrun, δούκισσα της Πλακεντίας. Οι απαραίτητες αναμορφώσεις στο εσωτερικό του κτηρίου έγιναν από τον αρχιτέκτονα Αριστοτέλη Ζάχο. Ο Σωτηρίου οργάνωσε την έκθεση με επιστημονικά κριτήρια και της προσέδωσε διδακτικό χαρακτήρα. Τα εγκαίνια του Μουσείου έγιναν τον Σεπτέμβριο του 1930 με την ευκαιρία του Γ' Διεθνούς Βυζαντινολογικού Συνεδρίου.

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, το Μουσείο ανοίγει για το κοινό το 1946. Με τη βοήθεια του σχεδίου Μάρσαλ κτίζεται νέα αίθουσα και αναδιοργανώνεται το εργαστήριο συντήρησης. Τη δεκαετία του 1950 αρχίζουν οι πρώτες περιοδικές εκθέσεις, η μία με τις αγιογραφίες του Φώτη Κόντογλου και η άλλη με αντίγραφα από τα ψηφιδωτά της Ραβέννας. Δίπλα στον Σωτηρίου εργάζεται συνεχώς, ακούραστη ερευνήτρια, η Μαρία Σωτηρίου, πρώτη Ελληνίδα βυζαντινολόγος.

Τον Σωτηρίου διαδέχθηκαν στη διεύθυνση του Μουσείου ο Μανόλης Χατζηδάκης (1960-1975), ο Παύλος Λαζαρίδης (1975-1982), η Μυρτάλη Αχειμάστου-Ποταμιάνου (1983-1995), η Χρυσάνθη Μπαλτογιάννη (1995-1999), ο Δημήτρης Κωνσταντίος (1999-2010), η Ευγενία Χαλκιά (2010-2011), όλοι τους διαπρεπείς βυζαντινολόγοι που συνέβαλλαν στον εμπλουτισμό των συλλογών, στην εξέλιξη, ανάπτυξη και ακτινοβολία του Μουσείου.

Η σημαντικότερη πάντως αλλαγή από την περίοδο Σωτηρίου ξεκίνησε στα τέλη της δεκαετίας του 1980, όταν άρχισε η επέκταση των χώρων του Μουσείου με στόχο την επανέκθεση των συλλογών του. Το 2004 ολοκληρώθηκε η επανέκθεση των παλαιοχριστιανικών και βυζαντινών συλλογών του Μουσείου, ενώ η παρουσίαση των

μεταβυζαντινών συλλογών ολοκληρώθηκε το 2010.

Το Βυζαντινό Μουσείο του 21ου αιώνα συγκροτείται στη βάση μιας εντελώς νέας μουσειολογικής πρότασης, που υπακούει στις απαιτήσεις της σύγχρονης μουσειολογίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης

Το **Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης** δημιουργήθηκε στις 27 Ιανουαρίου του 2015, έπειτα από συγχώνευση προηγούμενων υπουργείων και υπηρεσιών, όταν στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εσωτερικών, προστέθηκαν αυτές των: Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης, Δημόσιας Τάξης και Μακεδονίας-Θράκης, δημιουργώντας ένα «Υπέρ-Υπουργείο», όπως έγινε και με άλλα υπουργεία από την Κυβέρνηση Αλέξη Τσίπρα Ιανουαρίου 2015.

Στις αρμοδιότητες του υπουργείου περιλαμβάνονται κυρίως η εποπτεία επί των αποκεντρωμένων διοικήσεων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι και περιφέρειες), ο συντονισμός και η οργάνωση της προσφυγής στη λαϊκή ετυμηγορία (εκλογές, δημοψηφίσματα), η νομοθεσία περί ελληνικής ιθαγένειας και ομογενών, η νομοθεσία περί μητρώων, ληξιαρχείων και δημοτολογίων, ζητήματα περί ισότητας των φύλων, η μεταναστευτική πολιτική και η νομοθεσία περί αλλοδαπών (άδειες διαμονής, κοινωνική ένταξη).

Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού

Το Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού δημιουργήθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2015, μετά από μετονομασία του προηγούμενου Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού (που είχε συσταθεί στις 26 Ιανουαρίου 2015 από τη Κυβέρνηση Αλέξη Τσίπρα Ιανουαρίου 2015) με αφαίρεση του επανασυσταμένου Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (ΥΠ.ΕΘ.Α.) έχει ως κύρια αρμοδιότητα την άσκηση της διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας, αρχηγός των οποίων είναι, κατά το σύνταγμα (Άρθρο 45), ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αλλά την διοίκηση τους ασκεί μόνο ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας και η Κυβέρνηση της Ελλάδας. Εδρεύει στη λεωφόρο Μεσογείων 227-231 στο στρατόπεδο Παπάγου (Πεντάγωνο) στην Αθήνα, μεταξύ Παπάγου και Χολαργού.

Σήμερα είναι ιεραρχικά το 3ο στη σειρά κατάταξης των υπουργείων, σύμφωνα με απόφαση (ΦΕΚ Β'/1594/ 25-6-2013) του Πρωθυπουργού. Η υψηλότερη θέση που έχει βρεθεί στην ιεραρχία των υπουργείων είναι η 2η, πίσω από το υπουργείο Προεδρίας της Κυβερνήσεως, επί της τελευταίας κυβέρνησης Ανδρέα Παπανδρέου (1993-1996).

Θεωρείται υπουργείο ιδιαίτερου κύρους και είναι από τα πιο επιθυμητά στα στελέχη της εκάστοτε κυβέρνησης, καθώς επιβλέπει τις Ένοπλες Δυνάμεις, διαχειρίζεται τεράστια χρηματικά ποσά και συνήθως βρίσκεται μακριά από τις σκοτούρες και την φθορά της καθημερινότητας. Μεταπολιτευτικά, για πέντε χρόνια (1981-1986), το υπουργείο είχε αναλάβει ο ίδιος ο τότε Πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου, με αναπληρωτή τον φίλο του από στρατο στρατηγό Αντώνη Δροσογιάννη. Άλλες φορές, ο εκάστοτε πρωθυπουργός φροντίζει να «παρκάρει» στο υπουργείο αυτό κάποιον από τους βασικούς του εσωκομματικούς αντιπάλους, ελπίζοντας ότι το κύρος και τα προνόμια που παρέχει το ΥΠΕΘΑ θα τους ικανοποιήσουν έτσι ώστε να σταματούν το «πριόνισμα» του κυβερνητικού έργου: έτσι, για παράδειγμα, ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης είχε τοποθετήσει υπουργό Εθνικής Άμυνας τον εκπρόσωπο της παραδοσιακής Δεξιάς Ιωάννη Βαρβιτσιώτη.

Από τις 25 Ιουνίου 2013 έως τις 3 Νοεμβρίου 2014 υπουργός ήταν ο Δημήτρης Αβραμόπουλος. Από τις 3 Νοεμβρίου 2014 έως τις 27 Ιανουαρίου 2015 υπουργός διετέλεσε ο Νίκος Δένδιας. Από τις 27 Ιανουαρίου 2015 τη θέση του ΥΕΘΑ κατέχει ο Πάνος Καμμένος.

Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

Το **Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων** συγκροτήθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2015 περιλαμβάνοντας στις αρμοδιότητές του τα θέματα παιδείας, εκπαίδευσης, έρευνας, καινοτομίας και θρησκευμάτων.

Υπουργείο Εξωτερικών

Το **υπουργείο Εξωτερικών** (ΥΠ.ΕΞ.) ιδρύθηκε το 1822 στην Εθνοσυνέλευση της Επιδάουρας ως *γραμματεία επί των Εξωτερικών* και το 1844 επίσημα ως υπουργείο Εξωτερικών.

Οι διάφορες υπηρεσίες του υπουργείου στεγάζονται σήμερα σε συνολικά επτά κτίρια στο κέντρο της Αθήνας. Το γραφείο του υπουργού Εξωτερικών βρίσκεται στο Μέγαρο Ανδρέα Συγγρού (που ήταν και η κύρια κατοικία του εθνικού ευεργέτη), στη συμβολή της λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας 5 με την οδό Ζαλοκώστα, απέναντι από το κτίριο της Βουλής.

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Το **Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων** ιδρύθηκε το [1833](#) ως *επί της Δικαιοσύνης Γραμματεία της Επικρατείας*. Εδρεύει στη λεωφόρο Μεσογείων 96, [Αθήνα](#).

Στις αρμοδιότητες του Υπουργείου περιλαμβάνονται κυρίως η παροχή των αναγκαίων μέσων για την ικανοποίηση των οργανωτικών και λειτουργικών αναγκών της δικαιοσύνης (δικαστήρια, δικαστικοί λειτουργοί, δικαστικοί υπάλληλοι), η

εποπτεία και ρύθμιση των νομικών λειτουργημάτων και επαγγελμάτων (δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, δικαστικοί επιμελητές), η εποπτεία επί των Υποθηκοφυλακείων και Κτηματολογικών Γραφείων, η σχεδίαση και εφαρμογή της γενικής σωφρονιστικής πολιτικής, η κίνηση της διαδικασίας απονομής χάριτος, η ανάπτυξη διοικητικών δράσεων πρόληψης της εγκληματικότητας, η εναρμόνιση των κανόνων της εσωτερικής έννομης τάξης προς του κανόνες του διεθνούς δικαίου, η καθιέρωση και η ενίσχυση κανόνων διαφάνειας στη λειτουργία των θεσμών του κράτους, ο σχεδιασμός, η επεξεργασία, ο συντονισμός και η παρακολούθηση της εφαρμογής προγραμμάτων και σχεδίων δράσης κατά της [διαφθοράς](#) και η εμπέδωση και η προαγωγή της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Επίσης ο "επί της δικαιοσύνης υπουργός" προσυπογράφει κάθε νόμο που ψηφίζεται από την Βουλή.

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης εδρεύει στην οδό Σταδίου 29 στην Αθήνα.

Αρμοδιότητες

Στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης περιλαμβάνονται:

- οι ατομικές και συλλογικές συμβάσεις εργασίας
- τα χρονικά όρια εργασίας
- η ισότητα των φύλων και οι ίσες ευκαιρίες
- οι υπηρεσίες απασχόλησης
 - η κοινωνική ενσωμάτωση των αλλοδαπών εργαζομένων στην Ελλάδα
 - η κοινωνική προστασία και αποκατάσταση των ατόμων ειδικών κατηγοριών
 - η διευκόλυνση των ατόμων με αναπηρίες
 - η εποπτεία των ασφαλιστικών ταμείων
 - τα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα
 - ο επαγγελματικός προσανατολισμός
 - η πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών
 - η διαχείριση κοινοτικών και άλλων πόρων σχετικών με την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
 - η εκπροσώπηση της Ελλάδας στη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ)

Στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης υπάγεται και το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ), που ως στόχο έχει την έρευνα και δίωξη των παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας, της παράνομης απασχόλησης και της ανασφάλιστης εργασίας τόσο στον ιδιωτικό, όσο και στο δημόσιο τομέα.

Οι κυριότεροι οργανισμοί τους οποίους εποπτεύει το Υπουργείο είναι οι εξής:

- Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)
- Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ)

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εδρεύει στην οδό Αριστοτέλους 17 στην Αθήνα.

Αποστολή του Υπουργείου είναι η άσκηση κοινωνικής πολιτικής για την υγεία και την πρόνοια, που περιλαμβάνει:

- την προαγωγή, την προστασία, τη διατήρηση και την αποκατάσταση της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας του ατόμου και του κοινωνικού συνόλου
- την προστασία των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων κατά την παροχή των υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας
- την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, τον έλεγχο των αγαθών και υπηρεσιών που επηρεάζουν την υγεία των ατόμων και η λήψη μέτρων για την προαγωγή της καλύτερης δυνατής ποιότητας ζωής
- τον καθορισμό, την εκπαίδευση, τον έλεγχο και την προαγωγή των επαγγελματιών υγείας και πρόνοιας, καθώς και τον καθορισμό και τον έλεγχο παραγωγής, διακίνησης και κατανάλωσης των αγαθών υγείας, με σκοπό την κάλυψη των αναγκών του κοινωνικού συνόλου
- την ενημέρωση του κοινωνικού συνόλου για την προστασία και προαγωγή της υγείας και των υγιεινών τρόπων διαβίωσης, καθώς και την αποφυγή και αντιμετώπιση των νόσων και των αναπηριών και τις διαδικασίες επανένταξης των ατόμων στο κοινωνικό σύνολο

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Το **Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού** (Υ.Π.Α.) συγκροτήθηκε στις 24 Ιουνίου 2013 από υπηρεσίες του τέως Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Με Π.Δ. ανασυστάθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2015.

Από τις 23 Σεπτεμβρίου 2015, υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού είναι ο Αριστείδης Μπαλτάς.

Υπουργείο Οικονομικών

Το **Υπουργείο Οικονομικών** (ΥΠ.ΟΙΚ.) είναι αρμόδιο για τη δημοσιονομική πολιτική και το σχεδιασμό και την εκτέλεση του προϋπολογισμού του Κράτους (δημόσια έσοδα και έξοδα).

Υπό την ευθύνη του βρίσκονται, μεταξύ άλλων, οι φορολογικές και τελωνειακές αρχές, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (Δ.Ε.Κ.Ο.), ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.), το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ.) και οι αποκρατικοποιήσεις γενικότερα και το Γενικό Χημείο του Κράτους. Είναι το 8ο στη σειρά τάξης των Υπουργείων, σύμφωνα με απόφαση (ΦΕΚ Β' 204/27-1-2015) του Πρωθυπουργού.

Από τις 6 Ιουλίου 2015 Υπουργός είναι ο Ευκλείδης Τσακαλώτος.

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.), είναι ελληνικό υπουργείο.

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

Το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων δημιουργήθηκε το 2009 με τις υπηρεσίες του μέχρι τότε Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, καθώς και υπηρεσίες σχετικά με τα δημόσια έργα από το πρώην Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Το Υπουργείο έδρευε στην οδό Χ. Τρικούπη 182 στην Αθήνα και οι υπηρεσίες σχετικά με τις μεταφορές και τις επικοινωνίες στεγαζόνταν στην οδό Αναστάσεως 2 στου Παπάγου.

Τον Ιούνιο του 2012, συγχωνεύτηκε με άλλα υπουργεία στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και τον Ιανουάριο του 2015 με το Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού.

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής συγκροτήθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2015 από υπηρεσίες του τέως Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού σύμφωνα με Προεδρικό Διάταγμα του Προέδρου της Δημοκρατίας Προκόπη Παυλόπουλου και του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠ.Α.Α.Τ.) έδρευε στη λεωφόρο Αχαρνών 2 στην Αθήνα.

Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, η γεωργική και κτηνοτροφική πολιτική, η φυτική και ζωική παραγωγή και η κτηνιατρική δημόσια υγεία (υγειονομική πολιτική).

Ήταν το 11ο στη σειρά τάξης των Υπουργείων, σύμφωνα με απόφαση (ΦΕΚ Β'/1594/25-6-2013) του Πρωθυπουργού.

Από τις 9 Ιουνίου 2014 έως τις 26 Ιανουαρίου 2015 Υπουργός ήταν ο Γιώργος Καρασμάνης.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Το σύστημα μέσων μαζικής μεταφοράς του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Αθήνας αποτελείται από σύστημα μητροπολιτικού σιδηρόδρομου (Μετρό), τραμ, λεωφορεία και τρόλεϊ, ενώ ένα τμήμα του συγκοινωνιακού έργου καλύπτεται και από τον Προαστιακό Σιδηρόδρομο. Στις υπόλοιπες περιοχές του νομού Αττικής, το μεγαλύτερος μέρος του συγκοινωνιακού έργου καλύπτεται από υπεραστικά λεωφορεία (Κ.Τ.Ε.Λ.), ενώ το υπόλοιπο εξυπηρετείται από τον Προαστιακό Σιδηρόδρομο, αλλά και τα αστικά λεωφορεία.

Την εποπτεία για ένα μεγάλο τμήμα του νομού έχει ο Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (Ο.Α.Σ.Α.), με τις θυγατρικές αυτού, Οδικές Συγκοινωνίες (Ο.ΣΥ.) Α.Ε. και Σταθερές Συγκοινωνίες (ΣΤΑ.ΣΥ.) Α.Ε. να έχουν την ευθύνη εκτέλεσης του συγκοινωνιακού έργου, ενώ υπάρχει συνεργασία και με την ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε., λόγω της ύπαρξης τμήματος του δικτύου αυτής (Προαστιακός Σιδηρόδρομος), εντός του αστικού ιστού της Αθήνας. Για το υπόλοιπο τμήμα του νομού, η εποπτεία του συγκοινωνιακού έργου έχει ανατεθεί στη Ρυθμιστική Αρχή Επιβατικών Μεταφορών και την ευθύνη εκτέλεσης έχει αναλάβει η Κ.Τ.Ε.Λ. Νομού Αττικής Α.Ε.

Μέσα Μεταφοράς υπό την εποπτεία του ΟΑΣΑ

Οι δύο θυγατρικές εταιρείες του οργανισμού (ΟΣΥ και ΣΤΑΣΥ) αναλαμβάνουν την διαχείριση των οδικών και σιδηροδρομικών μέσων που βρίσκονται υπό την εποπτεία του:

- Μητροπολιτικός Σιδηρόδρομος (Μετρό)

Το **Μετρό της Αθήνας** είναι το δίκτυο υπόγειου και επίγειου μητροπολιτικού σιδηροδρόμου της πόλης των Αθηνών, του Πειραιά και των προαστίων τους. Το μετρό της Αθήνας είναι -προς το παρόν- το μοναδικό δίκτυο μετρό στην Ελλάδα. Εξυπηρετεί το πολεοδομικό συγκρότημα Αθήνας - Πειραιά, το οποίο έχει πληθυσμό άνω των τριών εκατομμυρίων κατοίκων. Προσφέρει επίσης πρόσβαση στο Διεθνές Αεροδρόμιο Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος» που βρίσκεται στην ανατολική Αττική.

Το σύστημα του Μετρό της Αθήνας αποτελείται από τρεις γραμμές:

Η **γραμμή 1** συνδέει τον Λιμάνι του Πειραιά με την Κηφισιά, μέσω του κέντρου της Αθήνας.

Η **γραμμή 2** συνδέει το Περιστέρι με τα νότια προάστια μέσω του κέντρου της Αθήνας.

Η **γραμμή 3** συνδέει τα δυτικά προάστια με τα ανατολικά, μέσω του κέντρου της Αθήνας, και έπειτα καταλήγει στο Δ.Α.Α. "Ελευθέριος Βενιζέλος".

Η **γραμμή 4** βρίσκεται υπό μελέτη και όταν ολοκληρωθεί θα εξυπηρετεί εξαιρετικά πυκνοκατοικημένες περιοχές της πόλης

Το δίκτυο εκμεταλλεύεται η ΣΤΑ.ΣΥ. Α.Ε.

- Προαστιακός Σιδηρόδρομος

Ο **Προαστιακός σιδηρόδρομος της Αθήνας** αποτελεί μια υπηρεσία προαστιακού σιδηροδρόμου που εξυπηρετεί αστικά, προαστιακά και περιφερειακά κέντρα στην Αττική και τους όμορους νομούς.

Το υπάρχον δίκτυο του Προαστιακού Σιδηροδρόμου συνδέει το Αεροδρόμιο "Ελευθέριος Βενιζέλος" με το Σιδηροδρομικό Κέντρο Αχαρνών (Σ.Κ.Α.), κι εν συνεχεία με το Κιάτο και την Κόρινθο, μέσω του Θριασίου Πεδίου, ενώ ένα άλλο τμήμα του συνδέει το Λιμάνι του Πειραιά με το Κεντρικό Σιδηροδρομικό Σταθμό Αθηνών (Σταθμός Λαρίσης) και το Σ.Κ.Α., με κατάληξη τη Χαλκίδα.

Η **γραμμή 1** συνδέει το Λιμάνι του Πειραιά με την Χαλκίδα, μέσω διάφορων περιοχών της Αθήνας.

Η **γραμμή 2** συνδέει το Κιάτο με το Αεροδρόμιο της Αθήνας «Ελ. Βενιζέλος»

Η **γραμμή 3** συνδέει τον Κεντρικό Σιδηροδρομικό Σταθμό της Αθήνας με περιοχές της Δυτικής Αθήνας.

Το δίκτυο εκμεταλλεύεται η ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε.

- Τραμ

Το Τραμ συνδέει αφενός το κέντρο της Αθήνας (Σύνταγμα, Ζάππειο) με το παραλιακό μέτωπο, αφετέρου το Νέο Φάληρο με τα νοτιότερα προάστια (Γλυφάδα, Βούλα), μέσω της Παραλιακής οδού. Η λειτουργία του ξεκίνησε το 2004, ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται η κατασκευή της επέκτασης του μέσου προς το κέντρο του Πειραιά και ο σχεδιασμός της επέκτασης στο κέντρο της Αθήνας (Σύνταγμα - Πεδίον του Άρεως (Πλ. Αιγύπτου)) και η σύνδεση του παραλιακού μετώπου με το Μετρό, στο σταθμό "Αργυρούπολη" (Στάση Τραμ "Ελληνικό" - Αμαξοστάσιο Τραμ - Σταθμός Μετρό "Αργυρούπολη").

Το δίκτυο εκμεταλλεύεται η ΣΤΑ.ΣΥ. Α.Ε.

- Αστικά λεωφορεία/ Τρόλεϊ

Το δίκτυο των αστικών λεωφορείων καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος του συγκοινωνιακού έργου στο Π.Σ. της Αθήνας. Με 280 γραμμές, εξυπηρετούνται

μετακινήσεις από τα προάστια προς τα κέντρα της Αθήνας και του Πειραιά και αντίστροφα, μετακίνηση από και προς σταθμούς του Μετρό, σύνδεση με τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών και πλήθος ακόμα μετακινήσεων. Το δίκτυο εκμεταλλεύεται η Ο.ΣΥ. Α.Ε.

-ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ Μ'ΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚ'ΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

1956: Λήγει και δεν ανανεώνεται το παραχωρητήριο για τη λειτουργία τραμ και έκτοτε η Η.Ε.Μ. περιορίζεται στη λειτουργία μόνο των Τρόλεϊ

1961: Ιδρύεται η πρώτη κρατική εταιρία αστικών συγκοινωνιών με την επωνυμία Αστικές Συγκοινωνίες Περιοχής Αθηνών (Α.Σ.Π.Α.) γνωστή και ως 7ο ΚΤΕΛ, στην οποία παραχωρούνται συγκεκριμένες γραμμές εξυπηρέτησης, μεσαίας οικονομικής αποδοτικότητας.

1968: Ενώνονται τα 6 ΚΤΕΛ και δημιουργείται το ΕΚΤΕΛ.

1970: Η ΗΕΜ καταργείται και στη θέση της ιδρύεται εταιρία με την επωνυμία ΗΛΠΑΠ.

1976: Το Ελληνικό κράτος αγοράζει και την ΕΗΣ και ιδρύει μια νέα ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών Πειραιώς (ΗΣΑΠ) η οποία αναλαμβάνει τη λειτουργία του ηλεκτρονικού σιδηροδρόμου και των λίγων λεωφορειακών γραμμών που διατηρούσε η προκάτοχός της ΕΗΣ.

1977: Αφαιρούνται οι άδειες λειτουργίες Αστικής Συγκοινωνίας από τους μετόχους του ΕΚΤΕΛ και στη θέση του με τον νόμο 588/77 δημιουργείται μια ανώνυμη κρατική

εταιρεία με την επωνυμία Επιχείρηση Αστικών Συγκοινωνιών (ΕΑΣ). Με τον ίδιο νόμο καταργείται ο ΟΕΑΣ και ιδρύεται ο οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών (ΟΑΣ).

1991: Το καλοκαίρι του '91 ιδρύεται με τον νόμο 1955 η ανώνυμη εταιρεία "Αττικό Μέτρο".

1992: Με το νόμο 2078 καταργείται η ΕΑΣ και η εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου με θερμικά λεωφορεία ανατίθεται στις Συγκοινωνιακές Επιχειρήσεις (ΣΕΠ).

1993: Στα τέλη του '93 οι Αστικές Συγκοινωνίες της πρωτεύουσας περιέχονται ξανά στο Ελληνικό δημόσιο. Με το Ν.2175/93 διαλύονται οι 8 ΣΕΠ και ιδρύεται ο ΟΑΣΑ.

2004: Τον Δεκέμβριο του 2004 ψηφίζεται ο νόμος 3297 και ορίζει ότι η εκτέλεση του

συγκοινωνιακού έργου με τα ΜΜΜ διενεργείται από τις εταιρείες παροχής συγκοινωνιακού έργου που είναι οι ΕΦΣΕ και οι εταιρείες ΑΜΕΛ, ΤΡΑΜ και ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΣ οι οποίες με τον νόμο 3297/2004 υπάγονται πλέον στην οικονομική και συνοπτική εποπτεία του ΟΑΣΑ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ/ΠΗΓΕΣ

- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%B1_%CE%91%CE%B8%CE%AE%CE%BD%CE%B1
- www.cityofathens.gr
- <http://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/eisodos.htm>
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%96%CE%AC%CF%80%CF%80%CE%B5%CE%B9%CE%BF%CE%BD_%CE%BC%CE%AD%CE%B3%CE%B1%CF%81%CE%BF
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82_%CE%9A%CE%AE%CF%80%CE%BF%CF%82
- <http://hellas.teipir.gr/prefectures/greek/Attikis/AthinaBizantina.htm>
- http://odysseus.culture.gr/h/1/gh151.jsp?obj_id=3349
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%84%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82_%CF%85%CF%80%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BD_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CE%BA%CF%85%CE%B2%CE%AD%CF%81%CE%BD%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%B3%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B5%CF%82_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%91%CE%B8%CE%AE%CE%BD%CE%B1

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- ΝΙΚΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ
- ΓΑΖΗ ΘΕΟΔΩΡΑ
- ΠΟΓΚΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

- ΠΑΝΤΑΖΗ ΜΑΡΙΑ
- ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ
- ΓΕΩΡΓΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ
- ΤΣΙΑΚΑΛΟΣ ΠΑΡΜΕΝΙΩΝ

- ΤΖΑΒΕΛΑ ΙΩΑΝΝΑ
- ΚΟΥΡΣΑΡΗ ΕΛΠΙΔΑ
- ΘΑΝΑΣΟΥ ΑΘΗΝΑ
- ΝΤΑΛΑΣ ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟΣ

- ΤΕΣΣΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
- ΚΩΤΗ ΑΡΓΥΡΩ
- ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗ ΦΩΤΕΙΝΗ
- ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΧΡΗΣΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ

